

**Karolinska
Institutet**

MC.20200531

Bevakning av ny information om bioetik med fokus på hälso- och sjukvårdsetik. Maj 2020.

Research och sammanställning görs av Marie Chenik. Bevakningen är resultatet av ett ideellt arbete som startade juni 2016. Ett nyhetsbrev skickas en gång/veckan till prenumeranter. Varje månad publiceras sammanställningen av nyhetsbreven på: <https://ki.se/lime/etik-i-praktiken> Synpunkter och förslag välkomnas och skickas till marie.chenik@ki.se

För mer information se BIOETIKNYTT på: <http://www.smer.se/>

Postal address
Karolinska Institutet
171 77 Stockholm
SWEDEN

Visiting address
Tomtebodavägen 18A
Stockholm

Telephone
+46-8-524 80 000, switch

E-Mail
marie.chenik@ki.se
Web
ki.se

Org. number 202100 2973

Vecka 22

Svenska forskare vill bota äldre med alzheimer, parkinson eller hjärtsvikt med transfusioner av blodplasma från unga män. Men Överklagandenämnden för etikprövning sågar upplägget.

<https://lakartidningen.se/aktuellt/nyheter/2020/05/ungt-blod-till-alzheimersjuka-far-nobben/>

JO. Allvarlig kritik mot Kriminalvården för att cancerbehandlingen av en multisjuk äldre man blivit kraftigt fördröjd och för brister i omvårdnaden m.m. <http://www.jo.se/PageFiles/15388/3801-2018.pdf>

Riksrevisionen granskar statens suicidpreventiva arbete .

<https://www.riksrevisionen.se/om-riksrevisionen/kommunikation-och-media/nyhetsarkiv/2020-05-22-riksrevisionen-granskar-statens-suicidpreventiva-arbete.html>

IVO har noterat allvarliga brister på en tiondel av 1.045 verksamheter inom äldreomsorgen som de har gjort en inledande tillsyn av.

<https://www.ivo.se/tillsyn/ivos-granskning-av-aldreomsorgen-under-covid-pandemin/utmaningar-och-atgarder-for-minskad-smittspridning-i-aldreomsorgen/>

<https://www.dn.se/nyheter/sverige/ivo-bade-halsa-och-liv-hade-kunnat-raddas/>

Debatt. *"Döden på äldreboendena visar att vi behöver flockhumanitet"*. En debattartikel av Annika Borg, teol dr, präst i Svenska kyrkan och Johanna Andersson, fil dr, tidigare präst i Svenska kyrkan. <https://www.dn.se/debatt/doden-pa-aldreboendena-visar-att-vi-behover-flockhumanitet/>

Debatt. *366 sjuksköterskor säger ifrån: "Vi sysslar inte med dödshjälp"*.

<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/3Jy7K9/nej-vi-sysslar-inte-med-aktiv-dodshjalp>

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2020/maj/366-sjukskoterskor-sager-ifran-ingen-dodshjalp/>

Andelen äldre som fått intensivvård för covid-19 minskade kraftigt när läget var som värst, visar SvD:s kartläggning. Av Fredrik Mellgren och Henrik Ennart.

<https://esvd.svd.se/1001/Svenska-Dagbladet/306917/2020-05-30/13880893/Okanda-kurvan- visar-hur-aldre-prioriteras-bort-i-intensivvarden>

Socialstyrelsen bemöter kritik av äldrevården. <https://lakartidningen.se/aktuellt/nyheter/2020/05/socialstyrelsen-vander-sig-mot-ordbruk-i-kritik-av-aldrevarden/>

Debatt. *Att ha en särskild gräddfil för ”viktiga” personer till virustestning strider mot idén om alla människors lika värde.* Att vi befinner oss i en pandemi ändrar inte på detta, skriver Martin Peterson, professor i filosofi.

<https://www.svd.se/professor-fel-att-ge-lofven-och-tegnell-fortur-till-test>

Webbinarium. Svensk sjuksköterskeförening och deltagare för en dialog om omvårdnad och etik relaterat till äldre personer i behov av vård, omvårdnad och omsorg i samband med Covid 19. <https://www.swenurse.se/Sa-tycker-vi/webbinarium/>

Please join us for an important discussion about the present and future effects of the coronavirus on medical professionals. Presented jointly by FRONTLINE PBS, the Harvard T.H. Chan School of Public Health, and the Harvard Medical School Center for Bioethics. <https://www.pbs.org/wgbh/frontline/announcement/coronavirus-pandemic-the-new-normal-for-medical-communities-and-american-society-virtual-event/>

Can bioethics be an honest way of making a living? A reflection on normativity, governance and expertise. Camporesi S, Cavaliere G. Journal of Medical Ethics Published Online First: 27 March 2020. doi: 10.1136/medethics-2019-105954

<https://jme.bmj.com/content/early/2020/05/19/medethics-2019-105954>

Svenska läkaresällskapet har en ny ordförande som heter Tobias Alfvén, barnläkare vid Sachsska barn- och ungdomssjukhuset, Södersjukhuset, samt docent i global hälsa vid Karolinska institutet.

<https://lakartidningen.se/aktuellt/nyheter/2020/05/sls-far-en-ny-ordforande-och-manga-nya-medlemmar/>

Vecka 21

Ny SBU-broschyr. Beskriver på ett lättillgängligt sätt vad forskning visar om de insatser som SBU har utvärderat gällande utsatta barn och unga. https://www.sbu.se/vop2020_17

Debatt. *Låt lex Lilla hjärtat stärka barns rättigheter i placeringsärenden.*

<https://lakartidningen.se/opinion/debatt/2020/05/lat-lex-lilla-hjartat-starka-barns-rattigheter-i-placeringsarenden/>

Ny podd från Stockholms Sjukhem: Madhuri Gogineni, överläkare inom den palliativa vården på Stockholms Sjukhem, intervjuas om oro och etisk stress inom vården och omsorgen. <https://www.stockholmsjukhem.se/aktuellt/nyheter/2020/podd-om-oro-och-etisk-stress-inom-varden-och-omsorgen>

Läkarsällskapet: *Programrådet Styrgruppen i Nationellt system för kunskapsstyrning ska inte styra professionens riktlinjer kring covid-19.*

<https://lakartidningen.se/aktuellt/nyheter/2020/05/lakaresallskapet-programrad-ska-inte-styra-professionens-covid-riktlinjer/>

SVT granskning av beslut kring munskydden. <https://www.svtplay.se/klipp/26870929> Arbetsmiljöverket vägrar att ställa upp på en vanlig tv-intervju. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/kronika-myndigheten-duckar-de-svara-fragorna>

Inspektionen för vård och omsorg, Ivo, inleder en granskning av den vård och behandling som ges på särskilda boenden för äldre.

<https://lakartidningen.se/aktuellt/nyheter/2020/05/ivo-granskar-efter-debatt-om-syrgas/>

Många äldre som nu dör i covid-19 hade överlevt om de kommit till sjukhus. Det hävdar Yngve Gustafson, professor i geriatrik vid Umeå universitet, som anser att äldre diskrimineras.

<https://lakartidningen.se/aktuellt/nyheter/2020/05/geriatrikprofessor-manga-aldre-dor-i-onodan-utan-korrekt-bedomning/>

Coronavirus: *What's going wrong in Sweden's care homes?* <https://www.bbc.com/news/world-europe-52704836>

American Geriatrics Society (AGS) Position Statement: Resource Allocation Strategies and Age-Related Considerations in the COVID-19 Era and Beyond.

<https://www.americangeriatrics.org/media-center/news/new-ags-position-statement-addresses-one-health-cares-most-difficult-issues>
<https://onlinelibrary.wiley.com/action/showCitFormats?doi=10.1111%2Fjgs.16537>

New research. *Current medical guidelines risk unlawful deaths of patients, researchers claim.* University of Cambridge.

<https://www.cam.ac.uk/research/news/healthcare-rationing-could-see-unlawful-deaths-from-covid-19-researchers-claim>

Liddell K, Skopek JM, Palmer S, *et al.* Who gets the ventilator? Important legal rights in a pandemic.

Journal of Medical Ethics Published Online First: 11 May 2020. doi: 10.1136/medethics-2020-106332

Covid-19: *Ethical Challenges for Nurses.* MORLEY, G., GRADY, C., MCCARTHY, J. and ULRICH, C.M. (2020). Hastings Center Report. doi:[10.1002/hast.1110](https://doi.org/10.1002/hast.1110) <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/hast.1110>

Vecka 20

Systemet var aldrig till för dem. Av Fanny Nilsson fristående skribent och AT-läkare.

<https://www.dagensarena.se/opinion/systemet-var-aldrig-till-for-dem/>

Ny rapport från Smer: *Etiska vägval vid en pandemi.* Rapporten är ett första steg i rådets analys av etiska frågor i samband med pandemin. Syftet är att presentera etiska värden, problem och utmaningar som aktualiseras vid en pandemi, såsom den vi nu upplever.

<http://www.smer.se/nyheter/rapport-etiska-vagval-vid-en-pandemi/>

Debatt. *Vart tog försiktighetsprincipen vägen?* Försiktighetsprincipen har i alltför liten utsträckning kännetecknat den svenska pandemistrategin. Därför har belastningen på sjukvården och antalet dödsfall troligen blivit högre än de behövt bli, skriver Hans Rutberg och Michael Soop.

<https://esvd.svd.se/1001/Svenska-Dagbladet/303181/2020-05-15/13623679/Vart-tog-forsiktighetsprincipen-vagen>

Debatt. "Det räcker inte med löften om ökad öppenhet från SKR:s sida". Av Fia Ewald, tidigare chef för enheten för systematisk informationssäkerhet på MSB. <https://www.sjukhuslakaren.se/det-racker-inte-med-loften-om-okad-oppenhet-fran-skrs-sida/>

Krönika. "Det är så mycket vi inte vet om framtiden". En krönika av Christine Takami Lageborn. <https://www.sjukhuslakaren.se/kronika/det-ar-sa-mycket-vi-inte-vet-om-framtiden/>

Podd. Det är en utmaning att se patienter bli sämre och flyttas till intensivvård utan att man har så mycket att erbjuda dem. Det menar ST-läkaren Gustaf Berg, när han intervjuas i Läkartidningens podd om arbetet med covid-19-patienter. <https://lakartidningen.se/aktuellt/podd/2020/05/covid-19-lakare-utmaning-att-inte-kunna-erbjuda-patienter-sa-mycket/>

Uppdrag Granskning. Tranståget – fortsättningen. <https://www.svtplay.se/video/26752289/uppdrag-granskning/uppdrag-granskning-sasong-21-transtaget-fortsattningen>

Socialstyrelsen gör en helomvändning och säger nej till sänkt åldersgräns för könskorrigering kirurgi. Thomas Lindén, avdelningschef på socialstyrelsen, och professor Lars Sandman gjorde den etiska analysen. <https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/socialstyrelsen-andrar-sig-ej-lampligt-med-konskorrigering-kirurgi-innan-18>

Coronavirus: Doctors told not to discuss PPE shortages. By Charlie Haynes & James Clayton <https://www.bbc.com/news/uk-52671814>

Should New Mothers With Covid-19 Be Separated From Their Newborns? The Hastings Center. <https://www.thehastingscenter.org/why-new-mothers-with-covid-19-should-not-be-separated-from-their-newborns/>

Contact-tracing apps and the future COVID-19 vaccination should be compulsory. By Oxford University bioethicist Alberto Giubilini <http://blog.practicaethics.ox.ac.uk/2020/05/contact-tracing-apps-and-the-future-covid-19-vaccination-should-be-compulsory-social-technological-and-pharmacological-immunisation/>

The *AMA Journal of Ethics* invites original submissions for peer review consideration on themes that will be explored in 2021 and 2022. <https://journalofethics.ama-assn.org/call-papers>

Den 28 maj 13.00-14.30 ordnar Stockholms Universitet ett forskningsetiskt webinarium: *Authorship norms, borderline plagiarism & publication ethics*. <https://su.powerinit.com/Data/Event/EventTemplates/2602/?EventId=711>

Dramaten hälsar på! Under hela maj månad kommer delar av Dramatens ensemble att uppträda utanför flera äldreboenden i Stockholmsområdet. Unika program med nya konstellationer varje dag/gång.

<https://www.dramaten.se/aktuellt/2020/dramaten-halsar-pa/>

Vecka 19

Sjuksköterskan Jakob Pansell vårdledare i intensivvården på Karolinska universitetssjukhuset i Solna berättar om en arbetsbelastning och en etisk stress långt över det vanliga under covid-19. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2020/05/08/vi-kan-inte-torka-tarar-bakom-visiren/>

En ny undersökning av Vårdfokus visar att när risken för att göra fel ökar i takt med en allt tuffare arbetsmiljö oroar sig många sjuksköterskor och barnmorskor för att bli anmälda eller åtalade.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2020/maj/skracken-att-anmalas-och-bli-syndabock/>

En åklagare har inlett en förundersökning om brott på Bergas äldreboende i Solna. Förundersökningen inleds efter SVT:s granskning av Berga.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/aklagare-utred-bergas-aldreboende-for-arbetsmiljobrott>

Några måste offras. Av **Anders Jonsson** som bland annat varit inrikeschef på Sveriges Radios Ekoredaktion.

<https://www.dagensarena.se/opinion/nagra-maste-offras/>

Demenssjuka personer med covid-19 riskerar att smitta andra på särskilda boenden – men enligt lag får de inte hållas isolerade. Det vill Sveriges kommuner och regioner (SKR) ändra på.

<https://www.svd.se/skr-vill-kunna-isolera-dementa>

Jurister i Arbetsdomstolen på med går emot universitet som vill avskeda personer som gjort sig skyldiga till fusk, skriver Nils-Eric Sahlin, professor i medicinsk etik i en debattartikel..

<https://www.svd.se/markligt-nar-fuskare-inte-far-avskedas>

Det fanns helt enkelt inga bevis för anklagelserna om fusk. Det skriver juristen Stellan Gärde i en replik. <https://www.svd.se/enkel-fraga-att-avgora--det-fanns-inga-bevis>

The Hastings Center. *Ethical Responsibility in Publishing Research Results on Covid-19 Treatments*. By Michael A. Erdek, associate professor at Johns Hopkins University School of Medicine and the Berman Institute of Bioethics.

<https://www.thehastingscenter.org/ethical-responsibility-in-publishing-research-results-on-covid-19-treatments/>

AMA Journal of Ethics May issue. *Key clinical and ethical features of Sharing Health Decisions*. Decision sharing is an important evolution from informed consent in clinical ethics practice. So, what exactly should be shared between clinicians and patients in shared decision making?

<https://journalofethics.ama-assn.org/issue/sharing-health-decisions>

The European Association of Centres of Medical Ethics (EACME) 2020 Conference cancelled and postponed until 2021. A short 'virtual conference' will take place on Friday, 9th September 2020, 15:00-17:30 (CET). <https://eacmeweb.com/events/>

Karolinska Institutets rektor Ole Petter Ottersen har inrättat en resursgrupp för forskningsetiska frågor i samband med covid-19-pandemin. https://nyheter.ki.se/expertgrupp-ger-rad-om-forskningsetik?_ga=2.140588283.891078127.1588497458-556046199.1576577063

Smer har samlat länkar till material som behandlar etiska aspekter av covid-19 pandemin.
<http://www.smer.se/teman/etiska-aspekter-coronavirus-covid-19-pandemin/>